

LBRIS

We know
books

Franz Kafka

Metamorfoza

Traducere și studiu introductiv
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

CUPRINS

Insecta nu trebuie desenată
(studiu introductiv de Lucian Pricop)

7

Notă asupra ediției

33

METAMORFOZA

35

I

Trezit într-o dimineață, după o noapte cu vise agitate, Gregor Samsa se găsi, în patul lui, metamorfozat într-o gândăceală monstruoasă. Stătea întins pe spatele său tare precum o carapace și, atunci când își ridică puțin capul, își văzu abdomenul cafeniu, proeminent și împărțit în segmente rigide, arcuite; plapuma aproape că-i aluneca pe de-a-ntregul de pe această proeminență. Picioarele lui nenumărate, ridicol de subțiri în comparație cu corpolența lui, îi tremurau, neajutorate, în fața ochilor.

Ce mi s-a întâmplat oare? se gândi.

Nu visa. În jur, camera lui liniștită, o cameră omenească obișnuită, deși cam mică, cu patru pereți pe care-i știa atât de bine. Deasupra mesei – pe care se vedea, împrăștiată, o colecție de mostre de stoffe, căci Samsa era voiajor comercial – era fotografia pe care-o decupase recent dintr-o revistă ilustrată și-o pusese

într-o ramă frumoasă, aurită. Reprezenta o femeie cu căciuliță pe cap și cu un boa de blană în jurul gâtului: femeia stătea drept și întindea către privitor un manșon mare de blană, cu care își acoperea mâna până la cot.

Gregor își întoarse privirea apoi către fereastră, iar vremea mohorâtă de afară, pentru că se auzea ploaia bătând pe glaful de tablă, îi provocă o stare de profundă melancolie.

Ce-ar fi dacă aș mai trage un pui de somn și aș uita de toate smintelile astea? gândi el.

Ideea se dovedi însă cu totul imposibilă, pentru că se obișnuise să doarmă pe partea dreaptă și, în starea de acum, nu se putea întoarce în acea poziție.

Cu oricâtă forță încercă să se arunce pe partea dreaptă, se rostogolea de fiecare dată înapoi pe spate; încercă de sute de ori, închizând ochii pentru a nu fi nevoit să-și vadă picioarele mișcându-se continuu, și renunță doar în momentul în care începu să simtă într-o parte o durere ușoară, surdă, pe care n-o trăise până atunci.

Of, Doamne, ce meserie obositoare mi-am mai ales și eu! își spuse în gând. *Zi de zi pe drumuri. Neplăcerile afacerilor sunt cu mult mai mari decât cele din prăvălia de odinioară a părinților; în plus, mai trebuie să îndur și chinul călătoriilor, grija de a nu pierde legăturile dintre trenuri; mesele neregulate și*

LBRIS

We know
books

proaste, relațiile cu oamenii, care se schimbă mereu, nu durează și nu pot deveni niciodată prea apropiate. Să se ducă la naiba toate astea!

Simți o ușoară mâncărime pe burtă, deasupra; se împinse, încet, pe spate, spre tăblia patului, pentru a-și putea ridica mai bine capul; observă că locul mâncărimii era acoperit cu niște puncte mici, albe, despre care nu știa ce să creadă; apoi, dori să atingă locul cu pricina cu ajutorul unuia dintre picioare, dar îl trase imediat pentru că îl treceau fiori reci odată ce-l atingea.

Lunecă îndărăt, în poziția de mai-nainte.

*Trezitul ăsta așa dimineață, gândi el, te înnebu-
nește cu totul. Omul trebuie să doarmă bine. Alți voia-
jori duc o viață lipsită de griji, ca niște cadâne într-un
harem. De pildă, când mă întorc la hotel, în cursul
dimineții, pentru a transcrie comenzile, îi găsesc pe toți
domnii ăștia abia la micul-dejun. Să îndrăznesc eu să
fac așa ceva, cu șeful meu? Aș zbura de îndată. În cele
din urmă, cine știe dacă n-ar fi mai bine pentru mine să
se întâmple astfel. Dacă nu m-aș fi stăpânit – de dragul
părinților –, de mult mi-aș fi dat demisia, m-aș fi pre-
zentat înaintea șefului și i-aș fi spus părerea mea cu
toată franchețea. Și sunt sigur că ar fi căzut de pe
pupitru! Ce manieră ciudată mai e și asta, să te așezi cu
fundul pe pupitru și să vorbești de la înălțimea aceea cu
salariatul, care e constrâns să se dea cât mai aproape,*

pentru că șeful e surd. Ei, dar nu e pierdută cu totul orice speranță; când voi avea, la un moment dat, strânși laolaltă toți banii pentru a putea plăti datoria părinților mei față de el – s-ar putea să mai dureze vreo cinci-șase ani până atunci –, am să fac negreșit acest lucru. Și apoi să vezi, ce mai viață! Acum, desigur, trebuie să mă trezesc imediat; trenul meu pleacă la cinci.

Își întoarse privirea spre ceasul deșteptător care ticăia pe dulap.

– Dumnezeu mare! se sperie el.

Era șase și jumătate, iar limbile ceasului se roteau liniștit, trecuseră chiar de jumătate și se apropiau de șapte fără un sfert. Oare nu sunase deșteptătorul? Se vedea bine din pat că fusese potrivit cum trebuie pentru ora patru; negreșit că și sunase. Dar cum putuse oare să doarmă fără să-l audă, că doar, când suna, făcea să vibreze până și mobilele! De fapt, nu dormise prea liniștit, dar probabil că, în schimb, dormise cu atât mai profund. Dar acum ce mai putea face? Trenul următor pleca la șapte; ca să-l prindă măcar pe ăsta, trebuia să se grăbească teribil; dar colecția de mostre încă nu era împachetată, iar el nu se simțea deloc odihnit și gata de plecare. La urma urmei, chiar dacă ar mai fi prins trenul, de perdaful șefului tot nu ar fi scăpat, de vreme ce omul de serviciu al întreprinderii îl așteptase la trenul de cinci și raportase de mult întârzierea lui. Acesta era omul șefului, nu avea nici

coloană vertebrală și nici minte. Ce-ar fi să anunțe că este bolnav? Ar fi penibil și ar da de bănuț, pentru că Gregor nu fusese niciodată bolnav în cei cinci ani de serviciu. Cu siguranță că șeful ar veni împreună cu medicul de la Asigurări, le-ar face reproșuri părinților pentru lenevia fiul lor și ar desființa toate pretextele, sprijinindu-se pe părerea medicului Asigurărilor, pentru care nu există decât oameni sănătoși, dar care caută să fugă de muncă. Și, oare, în cazul de față, n-ar avea dreptate? Dacă trecea peste dorința de a dormi în continuare – ceea ce era cu totul nejustificat după un somn atât de lung –, se simțea cu adevărat foarte bine și avea și-o poftă de mâncare grozavă.

În timp ce se gândea în grabă la toate astea, fără a se putea hotărî să se ridice din pat, iar deșteptătorul arăta deja la șapte fără un sfert, se auzi o bătaie ușoară la ușa de lângă capul patului.

– Gregor, rosti o voce. Era a mamei. Este deja șapte fără un sfert. Nu voiai să pleci la drum?

Ce voce blândă! Gregor se sperie de unul singur atunci când își auzi glasul cu care răspunse: era, fără îndoială, vocea lui dintotdeauna, dar în ea se amesteca, venind parcă de undeva, din adânc, un piuit dureros, pe care nu-l putea reține și care făcea ca toate vorbele sale să nu fie clare decât în primul moment, după care rezonanța lor se deforma până ce nici nu-ți mai dădeai seama dacă ai auzit cu adevărat bine sau